

De verzamelde gedichten van Hendrik de Vries

Drijfveren onder drijfveren

E 37
H 29
A 29
V 29
S 29
W 29

Drents
Groningse
Pers **GRON.
DAGBLAD**

Zaterdag
1 Mei
1993

N Papierbaan

Bijna tweeduizend pagina's poëzie van een van de grootste Nederlandse dichters van deze eeuw; zo kan in het kort de 'Verzamelde gedichten' van de Groninger Hendrik de Vries worden omschreven. Zijn volledige dichtwerk is van een indrukwekkende omvang en van een boeiende verscheidenheid. Afgelopen dinsdag werd het eerste exemplaar van de 'Verzamelde gedichten' overhandigd aan de commissaris van de Koningin H.J.L. Vonhoff, door de Groninger dichter Jean Pierre Rawie.

▲ Hendrik de Vries.

Foto: Hans Vermeulen

Vlak voor zijn geboorte waren zijn ouders verhuisd van Maastricht naar Groningen. Over zijn moeilijke kindertijd in de noordelijke hoofdstad liet Hendrik de Vries (1896-1989) later het een en ander los in verschillende interviews en in een aantal verspreide prozastukken. Bovenal heeft De Vries zijn jonge jaren uitgebreid beschreven in zijn poëzie. Vooral zijn autobiografische gedichten uit de jaren vijftig en een cyclus uit de dichtbundel 'Toovertuin' uit 1946 geven een beeld van zijn jeugd.

Door **Jacob Moerman**

De lagere schooltijd was voor de jonge Hendrik niet een gelukkige periode, en op de HBS had hij ook al geen succes. Een zeer gebrekkige aanleg voor de wiskunde en een te grote belangstelling voor de dichtkunst waren er de oorzaak van dat hij in de tweede klas de school verliet. Thuis wijdde hij zich verder aan zelfstudie, en experimenteerde hij driftig met de vormgeving van zijn eigen gedichten. In 1912 stuurde hij voor de eerste keer poëzie naar een tijdschrift (naar Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift), maar de redacteur Herman Robbers wees ze af. De Vries moest nog een paar jaar wachten voordat gedichten van zijn hand werden gepubliceerd. Dat gebeurde in 1918, in het literaire maandblad Het Getij. Vanaf dat moment raakte De Vries betrokken bij het artistieke leven in Groningen, en kwam hij in contact met verschillende andere schrijvers en dichters. Martin Leopold, A. Marja en Ab Visser behoorden al spoedig tot zijn vriendenkring. Ook buiten Groningen maakte hij kennis met een aantal literaire grootheden. Zo ontmoette hij Constant van Wessem en ging hij op bezoek bij Marsman in Zeist en Slauerhoff in Leeuwarden.

Inspiratie

Een van de belangrijkste onderdelen in de poëzie van Hendrik de Vries is de zogeheten 'magische inspiratie'. Hij verwees vaak naar het onderbewuste waaruit dromen voortkomen. In zowel zijn vroege als zijn late werk spelen dromen dan ook een grote rol. Een groot deel van zijn poëzie heeft een droomachtige sfeer, en ook kunnen veel gedichten worden gezien als de commentaarloze weergave van een droominhoud. Deze 'drijfveren onder de drijfveren' (zoals hij de dromen ooit zelf in een interview omschreef) vormden de grote stuwende kracht voor zijn poëzie.

Een andere belangrijke inspiratiebron werd gevormd door de indrukken die De Vries in Spanje had opgedaan. Vanaf 1924 reisde hij ieder jaar af naar het zonnige land, en in de jaren dertig had hij zich voornamelijk bezig gehouden met het bewerken van de Spaanse volkspoëzie. Een van zijn belangrijkste bundels, 'Toovertuin', zou zonder de Spaanse invloed niet tot stand zijn gekomen. Zelf heeft hij gezegd dat in 'Toovertuin' sprake is van beïnvloeding 'door (meest Andaluzische) muziek en muzikale ritmiek', en ook is Spanje terug te vinden in de zeer romantische landschappen die in de bundel naar voren komen.

Kinderwereld

Verder speelt de kinderwereld in de poëzie van De Vries een vooraanstaande rol. Zo is de herinnering aan fantasieën en ervaringen uit de kindertijd een belangrijke inspiratiebron voor 'Toovertuin' geweest, en geeft een cyclus uit de bundel voor een deel de droom en de betovering uit het perspectief van een kind weer. De Nederlandse dichter Willem Wilink publiceerde vijf jaar geleden onder de titel 'Het verraderlijke kind' een zeer ge-

slaagd en lezenswaardig werk over deze cyclus in 'Toovertuin', waarin vooral ook duidelijk wordt hoe bijzonder de poëzie van De Vries is. Samen met Wim Koops, Dick Leutscher en Jan van der Vegt heeft Wilink de 'Verzamelde gedichten' samengesteld.

Prijzen

Hendrik de Vries viel een aantal malen in de prijzen. In 1946 stelde de gemeente Groningen ter ere van zijn vijftigste verjaardag de Hendrik de Vries prijs in, en mocht hij zelf als eerste de prijs in ontvangst nemen. Andere belangrijke onderscheidingen waren de Van der Hoogtprijs, die hij in 1948 kreeg voor de bundel 'Toovertuin', en de P.C. Hooftprijs in 1976. Maar eigenlijk is misschien wel de meest geslaagde prijs voor een dichter een mooie uitgave van de 'Verzamelde gedichten'. Want het boek toont aan dat met zijn dood op 18 november 1989 de laatste dichter is gestorven van een roemruchte generatie uit de Nederlandse poëzie, die in het bezit was van een geheel eigen stem.

Hendrik de Vries: 'Verzamelde gedichten'. Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam. Prijs: f 99,50.